

Wejherowo, dn. 28.11.2024 r.

Prof. zw. dr hab. Grzegorz Piwnicki

Ul. Kochanowskiego 17 m. 21

84-200 Wejherowo

Tel. 503186108

RECENZJA

rozprawy doktorskiej mgr. Danuty Kędziorskiej-Cieszyńskiej

pt. *Kultura polityczna młodzieży w Polsce po roku 2004,*

**Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Wydział Politologii i
Dziennikarstwa, ss. 330.**

W poznaniu naukowym różnych dyscyplin nauk społecznych, w tym politologii znaczące miejsce zajmuje kultura polityczna będąca trwałym przejawem subiektywnej percepcji historii, w tym także przekazu tradycji politycznych, włączając w to symbole, mity, obyczaje.

Łączy się ona z subiektywnym postrzeganiem rzeczywistości politycznej i kulturowej. Wpływa na kształtowanie: a) określonych wierzeń i przekonań; b) przywiązania do określonych wartości, wokół których generuje się poczucie tożsamości narodowej; c) symboli, mitów zwyczajów i obyczajów, gdzie kultura polityczna odgrywa znaczącą rolę; d) charakteru narodowego i jego swoistych cech ukształtowanych pod wpływem historycznych doświadczeń; e) aspiracji, nadziei, oczekiwań na przyszłość w kontekście zbiorczym i indywidualnym. To wszystko jest ukształtowane przez poziom wiedzy, procesy dziejowe, wspólne doświadczenia całego społeczeństwa rozumianego jako wspólnota.

Definicje dotyczące pojęcia „kultury politycznej” są pochodną liczby definicji kultury i definicji polityki. Dziedziczą różnorodność tych pojęć i zróżnicowanie ujęć teoretycznych kultury i polityki. Kultura polityczna państwa i jego społeczeństwa budowana jest ciągle na dziedzictwie przeszłości, doświadczeń minionych pokoleń, jego sukcesów i upadków w różnych konfiguracjach: kulturowych, ekonomicznych, społecznych i politycznych. Pod

wpływem zmiennych okoliczności historycznych i warunków życia formułują się nowe dążenia i wizje ustrojowe, które społeczeństwo chciałoby urzeczywistnić dla własnego lepszego rozwoju. Kolejne pokolenia wchodzące w życie polityczne analizują dorobek przeszłości, mogą niektóre jego elementy odrzucić, a inne przetworzyć na swoje wzory kulturowe i wartości polityczne w zależności od układu stosunków politycznych, stopnia demokracji w określonym miejscu i czasie.

W rozprawie za główny cel przyjęto zbadanie kultury politycznej młodzieży w Polsce po roku 2004. W dysertacji wyróżniono pięć problemów badawczych. W tej kwestii przyjęto cele szczegółowe: a) zbadano pojęcie *kultury politycznej*, b) zwrócono uwagę na naturalne przesunięcie granicy wieku młodzieży, która następuje w wyniku zmian i przeobrażeń społecznych; c) określono uwarunkowania determinujące kulturę polityczną młodego pokolenia; e) wyjaśniono rolę Unii Europejskiej w kontekście kształtowania kultury politycznej f) dokonano refleksji nad aktywnością oraz rolą młodzieży we współczesnej demokracji.

Przedstawiono trzy główne hipotezy badawcze: 1) Kultura polityczna młodzieży w Polsce po roku 2004 spełnia warunek uznania jej za kulturę obywatelską; 2) Socjalizacja wtórna odgrywa ważną rolę w kształtowaniu kultury politycznej młodzieży w Polsce; 3) Akcesja Polski do Unii Europejskiej wpłynęła na stan kultury politycznej młodzieży w Polsce.

W celu odpowiedzi na zaprezentowane hipotezy postawiono 9 pytań badawczych.

Interpretacji podstawowych pojęć dokonano w sposób bardzo precyzyjny i przekonujący. Praca wykazuje poprawność terminologiczną, należyte oddanie najistotniejszych elementów treściowych, zwartych i komunikatywność. Precyzja i jasność, z którą Autorka podeszła do używanych lub wyjaśnianych pojęć i definicji, które są niezbędne, złożyła się w przypadku recenzowanego badania na poprawnie sformułowane myśli, zarówno w określeniu tematu pracy, jak i narracji. Czytanie tekstu potwierdziło, że wszelkie wieloznaczności pojęć, nowe terminy i zakres chronologiczny zostały porządnie opracowane, odpowiednio zdefiniowane i konsekwentnie wytłumaczone we wstępie oraz w

kontekście pracy. Można wyciągnąć wniosek, że Autorka, ma niepodważalne zdolności narratorskie podbudowane solidnym naukowym fundamentem, zdolnością odszukiwania nowych reprezentatywnych źródeł i po prostu pracowitość.

Na zasadzie przedstawienia spójnej syntezy dotyczącej poruszanej w dysertacji problematyki cele i zasadnicze wytyczne podjętego badania naukowego zostały w pełni zrealizowane.

Dysertacja ma przemyślany układ, logicznie zbudowany według podejścia problemowego. Rozdziały stanowią spójną całość, zachowano odpowiednie proporcje między rozdziałami.

Na poprawność metodologiczną naturalnie złożyło się umiejętne przedstawienie stanu wiedzy w zakresie metodologicznych kwestii dotyczących rozprawy. Kompetencje Autorki w tym zakresie pokazują fragmenty dysertacji, odzwierciedlających poprawność metodologiczną. Stosowany szeroki wachlarz metod naukowej analizy.

Rozprawa składa się ze wstępu, pięciu rozdziałów, zakończenia, spisu treści, wykazu tabel, grafik i wykresów oraz bibliografii. Struktura pracy nie budzi zastrzeżeń. We wstępie klarownie przedstawiono istotę badanego problemu, przedmiot rozprawy, którym jest analiza kultury politycznej młodzieży w Polsce po roku 2004.

W rozdziale pierwszym, zatytułowanym: *Kultura polityczna w ujęciach teoretycznych*, przedstawiono pojęcie *kultury politycznej*, proponowane przez różnych badaczy. Wyróżniono typy i modele kultury politycznej. Wskazano jakie funkcje pełni kultura polityczna.

W rozdziale drugim, pod tytułem: *Młodzież jako grupa społeczna*, dokonano zdefiniowania pojęcia *młodzieży*. Zwrócono uwagę na różne podejście w przyjęciu

określenia kohorty wieku, wskazując na różnorodność w badaniach. Dokonano analizy pod kątem demograficznym, prezentując młodzież na tle ogółu Polaków w poszczególnych latach. Autorka zaprezentowała także wybrane badania naukowe, które dotyczą młodzieży i ujmują różnorodne sfery młodego pokolenia.

W rozdziale trzecim, zatytułowanym: *Uwarunkowania kultury politycznej młodzieży w Polsce*, Autorka dokonała klasyfikacji uwarunkowań z podziałem na: historyczne; społeczno-ekonomiczne; instytucjonalno-prawne i osobowościowe.

W rozdziale czwartym, pod tytułem: *Wzorce Unii Europejskiej w procesie rozwoju kultury politycznej młodzieży w Polsce*. Autorka przedstawiła koncepcję aktywnego obywatela w Unii Europejskiej. Obszernie została ukazana kwestia edukacji, gdzie Autorka scharakteryzowała programy/inicjatywy UE w zakresie edukacji z podziałem na: bezpośrednie, pośrednie i niestandardowe. Na uwagę zasługuje podjęcie tematu roli Unii Europejskiej w procesie formowania kultury politycznej młodzieży w Polsce. Badaczka wyróżniła dokumenty strategiczne i inicjatywy, które w istotny sposób miały wpływ na kształt polityki wobec młodzieży w Polsce, m. in. Strategię Państwa dla Młodzieży na lata 2003-2012. Dopełnieniem jest analiza kampanii społecznych podejmujących problematykę kultury politycznej młodzieży. Autorka dokonała własnej klasyfikacji kampanii z podziałem na kampanie: o zasięgu globalnym; narodowym; regionalnym oraz lokalnym.

Rozdział piąty, pod tytułem: *Komponenty kultury politycznej młodzieży w Polsce*, wyróżniono trzy komponenty: świadomość polityczną, preferencje polityczne oraz aktywność polityczną. W końcowej części dysertacji Autorka próbowała odpowiedzieć na ważne pytania: jak kształtowały się preferencje polityczne młodzieży po wejściu Polski do Unii Europejskiej? Szeroko także omówiono kwestie związane z aktywnością polityczną, szczególnie istotna wydaje się być analiza udziału młodych w procesie sprawowania władzy ustawodawczej w Sejmie RP oraz wykonawczej sprawując mandat wójta, burmistrza, czy prezydenta miasta.

Strona formalna prezentuje się dobrze, zwłaszcza język jest precyzyjny. Staranność dotyczy przygotowania dysertacji pod względem edytorskim. W odniesieniu do aparatu

naukowego należy stwierdzić, że stosowny jest on z obowiązującymi regułami (występują nieliczne błędy).

Bibliografia rozprawy prezentuje się imponująco i jest różnorodna. Autorka dokonała podziału na: 1) Źródła: akty prawne (38 pozycji) oraz dokumenty (138 pozycji); 2) Monografie i części prac zbiorowych (247 pozycji); 3) Artykuły naukowe (100 pozycji); 4) Artykuły publicystyczne (7 pozycji) oraz 5) Materiały internetowe (34 pozycje). Łącznie 564 pozycji.

Uogólniając, z treści dysertacji przebijają kompetencje Autorki, która wykazała się dużą wielopłaszczyznową wiedzą. Przemawia za tym odpowiednia przebudowa teoretyczna i źródłowa dysertacji. Autorka bazuje na dotychczasowych osiągnięciach naukowych. Zasługą Autorki jest adoptowanie ich do konkretnego przypadku badawczego. Pozytywna ocena odnosi się także do umiejętności analitycznych oraz syntezujących. Umiejętnie puentuje złożone problemy poprzez własne konkluzje, przytacza opinie znanych autorytetów nauki. Wysoko należy też ocenić znajomość problematyki badań.

Moja konkluzja polega na głębokim przekonaniu, że recenzowana dysertacja stanowi dojrzałe warsztatowo i rzetelne studium problemu, udaną samodzielną próbę jego całościowego ujęcia. Autorka udzieliła wyczerpujących i kompetentnych odpowiedzi na postawione pytania badacze. Należy z uznaniem ocenić warstwę teoretyczną i interpretacyjną. Praca ma walor porządkujący dotychczasową wiedzę na temat poruszonej problematyki.

Recenzowana dysertacja w pełni spełnia naukowe wymogi stawiane tego typu pracom. Wnioskuje o jej przyjęcie. Mam nadzieję, że udana próba badawcza stanie się asumptem dla Autorki do rozwijania dalszych własnych zainteresowań naukowych.

Wejherowo, dn. 28.11.2024 r.

Prof. zw. dr hab. Grzegorz Piwnicki

